

INFORMACJA

o posiedzeniu **Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

nr posiedzenia: **7**

data posiedzenia: **23 stycznia 2020 r.**

Porządek posiedzenia:

1. Informacja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na temat aktualnej sytuacji pszczelarstwa i polityki państwa w zakresie ochrony i wsparcia pszczelarstwa.
2. Informacja Ministra Klimatu na temat aktualnej sytuacji pszczelarstwa w Polsce.
3. Jakie możliwości odbudowy pszczelarstwa w Polsce może wskazać rząd?

Posiedzeniu przewodniczył:

przewodniczący komisji Jerzy Chróścikowski.

W posiedzeniu uczestniczyli:

senatorowie członkowie komisji:

Przemysław Błaszczyk, Jacek Bogucki, Jerzy Chróścikowski, Beniamin Godyla, Maciej Łuczak, Józef Łyczak, Antoni Mężydło,

goście, m.in.:

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

sekretarz stanu Szymon Giżyński ze współpracownikami,

Ministerstwo Klimatu:

sekretarz stanu Małgorzata Golińska ze współpracownikami,

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa:

zastępca dyrektora generalnego Marcin Wroński,

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:

naczelnik Wydziału Rynków Roślinnych Anna Błacharska,

Najwyższa Izba Kontroli:

p.o. dyrektor Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marek Adamiak ze współpracownikiem,

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy:

dyrektor Marian Podstawa,

główny lekarz weterynarii Bogdan Konopka,

przedstawiciele:

Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, Biowetu Puławy, Polskiego Związku Pszczelarskiego, Zakładu Pszczelnictwa, Instytutu Ogrodnictwa w Puławach, Śląskiego Związku Pszczelarzy w Katowicach, Karpackiego Związku Pszczelarzy, Spółdzielni Pszczelarskiej APIS w Lublinie, Stowarzyszenia Pszczelarzy Polskich POLANKA, Stowarzyszenia Pszczelarzy Zawodowych, Górnołużyckiego Stowarzyszenia Pszczelarzy w Zgorzelcu, Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Krakowie, Uniwersytetu Przyrodniczego we

Ad 1.

Informację na temat aktualnej sytuacji pszczelarstwa i polityki państwa w zakresie ochrony i wsparcia pszczelarstwa przedstawił sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Szymon Giżyński. Polska pod względem liczebności pni pszczelich zajmuje trzecie miejsce w Unii Europejskiej. W ostatnich latach wzrosła zarówno liczba pszczelarzy, jak i liczba pni pszczelich i w roku 2019 było w Polsce prawie 1,68 mln pni pszczelich i 77,3 tys. pszczelarzy. Prawie 1/3 pszczelarzy stanowią osoby w wieku 51–65 lat. Co czwarty producent miodu jest w średnim wieku, udział tych najmłodszych wynosi nieznacznie ponad 13%. Produkcja miodu w 2019 r. wyniosła ok. 18,1 tys. ton. i była niższa o ponad 4 tys. ton w stosunku do produkcji w sezonie poprzednim. Najwięcej miodu (ok. 2,25 tys. ton) wyprodukowano w województwie lubelskim, najmniej (niecałe 300 ton) zebrano w pasiekach woj. podlaskiego. Główne rynki zbytu dla miodu pochodzącego z Polski stanowią kraje UE, a najwięksi odbiorcy to Niemcy i Francja. Wiosną 2019 r. odnotowano straty rodzin pszczelich po zimowaniu wynoszące 15,2% ogółu rodzin pszczelich. Największe upadki, wynoszące prawie 22% zazimowanych pni pszczelich, wystąpiły w pasiekach z województwa lubuskiego, a najmniejsze straty (poniżej 7%) w województwie pomorskim. W trakcie sezonu pszczelarskiego w 14 województwach zgłoszono do związków pszczelarskich przypadki ostrych zatruc lub podtruc rodzin pszczelich. Dotyczą one głównie plantacji rzepaku i upraw sadowniczych oraz jagodowych.

Główny lekarz weterynarii Bogdan Konopka omówił przełom roku 2018 i 2019, kiedy podczas okresu jesienno-zimowego w pasiekach zginęło ok. 12% rodzin pszczelich (straty poniżej 10% stanu rodzin pszczelich przygotowanych do zimowania uznawane są za typowe). Wskaźnik został przekroczony o 2%. Na przestrzeni 5 lat monitorowania śmiertelności rodzin (od 2014 r.), niższą wartość tego wskaźnika (8%) odnotowano jedynie zimą 2015/16. Problem wzrostu śmiertelności dotyczy tylko części monitorowanych pasiek. Upadki rodzin przekraczające 10% zgłosiło 37% pszczelarzy, akceptowalny poziom strat odnotowało 25% pszczelarzy, natomiast 38% pszczelarzy deklarowało przezimowanie wszystkich rodzin. Największe straty odnotowano w województwach śląskim (34%) i łódzkim (30%). Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (DzU z 2018 r. poz. 1967) w Polsce wyróżniamy choroby zakaźne zwierząt podlegające obowiązkowi zwalczania, w tym choroby pszczół takie jak zgnilec amerykański pszczoł oraz choroby zakaźne podlegające obowiązkowi rejestracji, w tym zgnilec europejski, warroza, choroba roztoczowa, inwazja małego chrząszcza ulowego, inwazja roztocza *Tropilaelaps*. Ponadto w ramach wieloletniego programu monitoringu stanu rodzin pszczelich prowadzonego przez PIW-PIB w Puławach prowadzona jest też diagnostyka w kierunku nosemozy, chorób wirusowych oraz ostrych zatruc pszczół środkami ochrony roślin.

Ad 2.

Informację na temat aktualnej sytuacji pszczelarstwa w Polsce przedstawiła sekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu Małgorzata Golińska. Przedmiotem zainteresowania Ministerstwa Klimatu (wcześniej Ministerstwa Środowiska) i podległych mu instytucji są rośliny miododajne i ochrona dziko żyjących gatunków owadów zapylających, a pośrednio także pszczoły hodowlanych. W ramach resortu środowiska podejmowane są inicjatywy na rzecz ochrony owadów zapylających, m.in. prowadzona jest akcja promowania roślin miododajnych przez Lasy Państwowe. Od 2018 r. Lasy Państwowe rozpoczęły realizację nowego projektu „Pszczoły wracają do lasu”. W projekcie wezmą udział 104 pasieki prowadzone przez leśników-pszczelarzy na terenie całej Polski. Ministerstwo prowadzi również działania mające na celu

m.in. utrzymywanie i odtwarzanie ekosystemów nieleśnych będących siedliskami wykorzystywanymi przez owady zapylające, ochronę gatunków roślin ważnych dla owadów zapylających, restytucję w Górach Stołowych naturalnych owadów zapylających, monitoring wybranych gatunków dzikich owadów zapylających czy działania edukacyjne dotyczące zapylaczy.

Ad 3.

Minister Szymon Giżyński przedstawił ogólne możliwości odbudowy pszczelarstwa w Polsce. Trwają prace dotyczące opracowania Krajowego Planu Strategicznego w ramach nowej perspektywy Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021–2027. Zgodnie z projektem rozporządzenia na interwencje w sektorze pszczelarstwie z budżetu UE Polska uzyska kwotę ponad 5 mln euro/rok i co najmniej taka sama kwota ma być przyznana z budżetu krajowego. W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołano grupę roboczą wspierającą wypracowanie rozwiązań z zakresu działania Zespołu do spraw opracowania Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021–2027 w zakresie m.in. sektorowych interwencji – w sektorze produktów pszczelich. Resort skupia się na asekuracji i rozwijaniu polskiego sektora pszczelarstwa, którego produkty stanowią ważną ofertę na rynkach międzynarodowych. Powołane zostały programy i instrumenty, m.in. „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”, fundusz promocji roślin oleistych, podejmowane są działania w ramach rolniczego handlu detalicznego. Minister ocenił sytuację w pszczelarstwie jako dobrą, należy jednak intensywnie pracować na rzecz jej poprawy. Podejmowane są działania edukacyjne dla rolników, częstsze kontrole prawidłowego stosowania środków ochrony roślin, ograniczanie stosowania szkodliwych dla pszczół pestycydów czy promowanie zróżnicowanego użytkowania gruntów, a nie monokultur. Wszystko to ma służyć podnoszeniu wiedzy pszczelarstwiej, modernizacji gospodarstw pasiecznych, walce z warrozą produktami leczniczymi, odbudowie i poprawie wartości użytkowej pszczół, wspieraniu badania jakości handlowej miodu i identyfikacji miodów odmianowych.

Senator Jerzy Chróścikowski zwrócił uwagę na problem braku stosowania wymiany leków i problem uodporniania się pasożytów i patogenów na preparaty. Od dawna sprawę tę zgłaszają związki pszczelarstwiej. Przedstawiciele środowisk naukowych i związków zajmujących się pszczelarstwem wskazywali na poważne zagrożenie dla polskiego pszczelarstwa i gospodarstw pasiecznych, jakie stanowią choroby pszczół – warroza i zgnilec amerykański. Zwrócono uwagę na warunki pogodowe: ciepła wiosna i długa jesień sprzyjają namnażaniu chorób pszczół. Obecni na posiedzeniu pszczelarze prosili o podjęcie szybkich i skutecznych działań, które zapobiegą dalszemu rozprzestrzenianiu i namnażaniu chorób pszczół. Szczególną uwagę należałoby zwrócić na leki dostępne na rynku, by zwiększyć skuteczność likwidacji chorób. Ważne jest też zwiększenie nakładów na badania naukowe w celu znalezienia nowych sposobów walki ze szkodnikami.